

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน ของมารดาในจังหวัดนราธิวาส

Factors Influencing Intention to Exclusive Breastfeeding for 6 Months of Mothers in Naradhiwat Province

ธิดารัตน์	ห้วงสวัสดิ์	พย.ม.*	Tidarat	Wangsawat	M.N.S.*
นันทา	กาเลี้ยง	พย.ม.**	Nanta	Kaleang	M.N.S.**
อนงค์	ภิบาล	พย.ม.*	Anong	Phibal	M.N.S.*
รัตนา	ใจสมคม	พย.ม.*	Rattana	Jaisomkom	M.N.S.*
วนิสา	หะยีเซะ	พย.ม.*	Wanisa	Hayeese	M.N.S.*

บทคัดย่อ

นมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารก ความสำเร็จของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้อง การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน กลุ่มตัวอย่างเป็นบิดามารดาในจังหวัดนราธิวาส จำนวน 126 คู่ เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของมารดา การทำหน้าที่ของครอบครัว ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดา ความตั้งใจของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และการสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87, 0.79, 0.80, 0.76, 0.89 และ 0.92 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณ

คะแนนความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 33.55$, $S.D. = 4.44$) และความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของมารดา การทำหน้าที่ของครอบครัว ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดา ความตั้งใจของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และการสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน ($p < 0.01$) โดยความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดาและการสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน ได้ร้อยละ 49 ($p < 0.001$) พยาบาลควรส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของนมแม่และบทบาทในการช่วยเหลือมารดาแก่บิดา เพื่อให้บิดาสามารถช่วยเหลือมารดาได้เมื่อประสบปัญหา

คำสำคัญ : การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน

* อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

* Instructor, Faculty of Nursing, Princess of Naradhiwas University

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

** Assistance Professor, Faculty of Nursing, Princess of Naradhiwas University

Abstract

Breastfeeding is the best for babies. The success of exclusive breastfeeding for 6 months depending on several factors involved. This research was aimed to identify the factors influences on Intention to exclusive breastfeeding for 6 months. The subjects were 126 dyads of parents in Naradhiwat. The research instruments consisted of questionnaires including general information, Intention to exclusive breastfeeding, mother's knowledge about breastfeeding, family functioning, father's knowledge about breastfeeding, intention of fathers concerning breastfeeding and supports of fathers concerning breastfeeding. Have the confidence to 0.87, 0.79, 0.80, 0.76, 0.89 and 0.92 respectively, were analyzed by descriptive statistics, Pearson's Correlation and Multiple regression. The intention to exclusive breastfeeding for 6 months was at the moderate level. ($M = 33.55$, $S.D. = 4.44$), and mother's knowledge about breastfeeding, family functioning, father's knowledge about breastfeeding, intention in supports of fathers concerning breastfeeding and supports of fathers concerning breastfeeding has a positive relationship with the intention to exclusive breastfeeding for 6 months ($p < 0.01$). Father's knowledge about breastfeeding and supports of fathers concerning breastfeeding accounted for 49 percent of the intention to exclusive breastfeeding for 6 months ($p < 0.01$). Nurse should promote awareness about the benefits of breastfeeding and role in helping the mother to the father. Their will help to support mothers when facing difficulty.

Key words: Breastfeeding, Factors Influencing Intention To Exclusive Breastfeeding, Intention To Exclusive Breastfeeding For 6 Months

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นมแม่เป็นอาหารตามธรรมชาติที่มีคุณค่าสูงสุดสำหรับทารก เพราะมีสารอาหารครบถ้วน ย่อยและดูดซึมได้ง่าย มีภูมิคุ้มกันโรคช่วยลดการติดเชื้อในระบบต่างๆ เหมาะสำหรับการเจริญเติบโตและพัฒนาการทางสมอง อีกทั้งยังช่วยเพิ่มความรักความผูกพันระหว่างมารดาและทารก ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 จึงกำหนดเป้าประสงค์ให้ทารกร้อยละ 30 กินนมแม่อย่างเดียวนับตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 6 เดือน (ชนิษฐา ปานยิ้ม และกรณีการณ์ กันธะรักษา, 2555; วรณวิมล วิเชียรฉาย ทิพวรรณ ลิ้มประไพพงษ์ และจันทรา มาศเสาวรส, 2549; วรัญญา กมลคร และสันติ กมลคร, 2552)

แต่ความสำเร็จในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ไม่ได้อาศัยเพียงสัญญาณยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้มารดาที่มีทัศนคติที่ดี รับรู้ประโยชน์ และมีวิธีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่ถูกต้อง จะเลือกเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และมีระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่นานขึ้น นอกจากนี้การสนับสนุนทางสังคมทั้งจากสามี บุคคลในครอบครัว และบุคลากรที่มสุขภาพก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างต่อเนื่อง (อาภา วังคำ นิตยา ไทยาภิรมณ์ และอุษณีย์ จินตะเวช, 2554) มารดาที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจะรับรู้ว่ามีคนคอยรักและเอาใจใส่ จึงมีความมั่นใจว่าจะได้รับการช่วยเหลือและดูแลเมื่อเกิดปัญหา ยิ่งการสนับสนุนนั้นมาจากคนใน

ครอบครัวหรือคู่สมรสก็จะยิ่งมีความเชื่อมั่นมากขึ้น ดังนั้นหากบุคคลในครอบครัวหรือคู่สมรสเห็นด้วยกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มารดาก็จะได้รับกำลังใจ คำปรึกษา ตลอดจนการดูแลช่วยเหลืออื่น ๆ จึงมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากขึ้น แต่ผลการศึกษาของชญาภา ชัยสุวรรณ และคณะ (2554) กลับพบว่ามีเพียงการสนับสนุนด้านทรัพยากรจากยายเท่านั้นที่ทำให้มารดามีระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่นานขึ้น ระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาในแต่ละพื้นที่จะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความเชื่อและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดนราธิวาสจะนับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นการเลี้ยงดูทารกอายุ 0 – 1 ปี จึงได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดกันมาและหลักคำสอนทางศาสนา ซึ่งระบุไว้ว่ามารดามุสลิมมีหน้าที่ในการเลี้ยงดูทารกด้วยนมแม่จนกว่าทารกจะมีอายุครบ 2 ปี (โหมสหาเราะ บินมะหะหมัด และอุสมาน สารี, 2536) จึงมักมีการหย่านมแม่ในช่วงที่ทารกอายุ 12 – 23 เดือน แต่เมื่อพิจารณาถึงการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวกลับพบว่า มีทารกเพียงร้อยละ 1.3 เท่านั้นที่กินนมแม่อย่างเดียวจนถึงอายุ 5 เดือน (Unicef, 2549) โดยปู่ ย่า ตายายจะเป็นบุคคลแรกที่แนะนำให้มารดาป้อนอาหารเสริมให้แกทารก (วรัญญา กมลคร และสันติ กมลคร, 2552) ครอบครัวจึงเป็นได้ทั้งผู้ส่งเสริมและขัดขวางการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งเป็นพยาบาลจึงเห็นความสำคัญของการศึกษาปัจจัยทำนายของความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของมารดา การทำหน้าที่ของครอบครัว ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดา ความตั้งใจของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และการสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่มีต่อความตั้งใจของมารดาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน เพื่อทราบถึงสถานการณ์การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และคาดว่าประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมให้บิดาและครอบครัวมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความตั้งใจของมารดาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของมารดา การทำหน้าที่ของครอบครัว ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดา ความตั้งใจของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และการสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ กับความตั้งใจของมารดาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทำนายของความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของมารดา การทำหน้าที่ของครอบครัว ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดา ความตั้งใจของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และการสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่มีต่อความตั้งใจของมารดาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน

สมมติฐานการวิจัย

ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของมารดา การทำหน้าที่ของครอบครัว ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดา ความตั้งใจของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และการสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจของมารดาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ คือเจตนาของมารดาในการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยหลายด้าน เช่น ด้านมารดา มารดาที่มีความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของนมแม่จะเห็นถึงความสำคัญของนมแม่ต่อสุขภาพของมารดาและทารก จึงแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในทิศทางที่เหมาะสม ในขณะที่ปัจจัยด้านสังคม เช่น การทำหน้าที่ของครอบครัว ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดา ความตั้งใจของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และการสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เป็นอิทธิพลจากบุคคลรอบข้างที่

กระตุ้นให้มารดาเกิดความเชื่อว่าจะได้รับกำลังใจ การดูแล และการช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จึงส่งผลให้มารดามีความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สูงขึ้นและคงพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ไว้ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

- ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของมารดา
- การทำหน้าที่ของครอบครัว
- ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดา
- ความตั้งใจของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
- การสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

ความตั้งใจของมารดาในการเลี้ยงลูก
ด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (correlational predictive research) กลุ่มตัวอย่าง คือ บิดามารดาที่มีบุตรอายุ 0 – 6 เดือน ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนราธิวาส การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มอำเภอในจังหวัดนราธิวาส ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยนารายชื่ออำเภอมาจับฉลากแบบไม่ใส่คืน จำนวน 3 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอตากใบ และอำเภอสุไหงโกลก

ขั้นที่ 2 สุ่มรายชื่อโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ของแต่ละอำเภอ โดยนารายชื่อมาจับฉลากแบบไม่ใส่คืน อำเภอละ 4 แห่ง ดังนี้

อำเภอเมือง สุ่มได้ กะลุวอเหนือ โคกเคียน ปือราเป๊ะ ลำภู

อำเภอตากใบ สุ่มได้ ศาลาใหม่ บางขุนทอง พร่อน ไพรวัน

อำเภอสุไหงโกลก สุ่มได้ ภูโน๊ะ ปาเสมัส บูย๊ะ

กวาลอซีรา

ขั้นที่ 3 นารายชื่อของมารดามาจับฉลากแบบไม่ใส่คืน

คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้ 1) เป็นบิดามารดาที่มีบุตรอายุ 0 – 1 เดือน 2) มารดาและทารกไม่มีการติดปดที่ที่เป็นอุปสรรคต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 3) บิดามารดาอาศัยอยู่ด้วยกัน 4) สามารถฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้ 5) มีความเต็มใจและยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเปิดตารางการวิเคราะห์ค่าอำนาจในการทดสอบ (Power analysis) ซึ่งกำหนดความเชื่อมั่นที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 มีอำนาจการทดสอบ (Power) เท่ากับ 0.80 และขนาดของความสัมพันธ์ของตัวแปร (Effect size) เท่ากับ 0.25 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 126 คู่ (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2550) เก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือนสิงหาคม 2555 – มกราคม 2556 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และวิเคราะห์หาปัจจัยร่วมทำนายโดยการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติให้ดำเนินการจากคณะกรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ และมีการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างการวิจัยโดยผู้วิจัยแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทราบ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่า การเข้าร่วมวิจัยเป็นไปโดยความสมัครใจ เก็บข้อมูลในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมที่จะให้ข้อมูล และมีสิทธิตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง โดยข้อมูลที่ได้จะถูกปิดเป็นความลับ และการนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเพื่อประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของมารดา บิดา และทารก
2. แบบสอบถามความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนม

แม่ของมารดา ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากวิภาพร ศรีเชียงราย (2544) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 4 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย ไม่ตั้งใจ โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนน คือ $3.50 - 4.00 =$ มาก, $2.50 - 3.49 =$ ปานกลาง, $1.50 - 2.49 =$ น้อย และ $1.00 - 1.49 =$ ไม่มีความตั้งใจ

3. แบบสอบถามความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของมารดาและบิดา ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของนมมารดาและวิธีการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา มีข้อคำถามจำนวน 19 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 4 ระดับ คือ จริงที่สุดจริงเป็นส่วนมาก จริงเป็นบางส่วน ไม่จริง โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนน คือ $3.50 - 4.00 =$ มากที่สุด, $2.50 - 3.49 =$ มาก, $1.50 - 2.49 =$ น้อย และ $1.00 - 1.49 =$ น้อยที่สุด

4. แบบสอบถามการทำหน้าที่ของครอบครัว ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามการทำหน้าที่ของครอบครัวของจุฬาลงกรณ์ (Chulalongkorn Family Inventory: CFI) จำนวน 36 ข้อ แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ การแก้ปัญหา การสื่อสาร บทบาท การตอบสนองทางอารมณ์ ความผูกพันทางอารมณ์ และการควบคุมพฤติกรรม มีลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 4 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติน้อยที่สุด คะแนนรวมที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง $36 - 144$ คะแนน คะแนนสูงหมายถึงมีการทำหน้าที่ครอบครัวมาก คะแนนต่ำหมายถึงมีการทำหน้าที่ครอบครัวน้อย

5. แบบสอบถามความตั้งใจของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ผู้วิจัยพัฒนามาจากวิภาพร ศรีเชียงราย (2544) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 4 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย ไม่ตั้งใจ โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนน คือ $3.50 - 4.00 =$ มากที่สุด, $2.50 - 3.49 =$ มาก, $1.50 - 2.49 =$ น้อย และ $1.00 - 1.49 =$ ไม่มีความตั้งใจ

6. แบบสอบถามการสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยง

ลูกด้วยนมแม่ ผู้วิจัยพัฒนามาจากวิภาพร ศรีเชียงราย (2544) มีข้อคำถามทั้งสิ้น 15 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 4 ระดับ คือ จริงที่สุด จริงเป็นส่วนมาก จริงเป็นบางส่วน ไม่จริง โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนน คือ $3.50 - 4.00 =$ มากที่สุด, $2.50 - 3.49 =$ มาก, $1.50 - 2.49 =$ น้อย และ $1.00 - 1.49 =$ น้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความถูกต้องในการใช้ภาษา โดยขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา จากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือโดยนำไปทดสอบกับบิดามารดาที่มีบุตรอายุ 0 - 6 เดือน ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย นำผลที่ได้มาคำนวณหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลการทดสอบพบว่า แบบสอบถามความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดา มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87 แบบสอบถามความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของมารดาและบิดาได้เท่ากับ 0.79 แบบสอบถามการทำหน้าที่ของครอบครัว ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.80 แบบสอบถามความตั้งใจของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 และแบบสอบถามการสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92

การรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยขออนุญาตพบผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย และขออนุญาตเก็บข้อมูลรวมทั้งขอข้อมูลรายชื่อมารดาในพื้นที่

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากการจับฉลากรายชื่อ

มารดา ตามคุณสมบัติที่กำหนด

2.2 ติดต่ออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อขอความร่วมมือในการนำเข้าบ้านและแจกแบบสอบถาม

2.3 ผู้วิจัยแนะนำตนเอง อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการทำแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นจึงอธิบายวิธีตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ และแจกแบบสอบถาม โดยให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นมารดาตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของมารดา ทารก ความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดา ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของมารดา และการทำหน้าที่ของครอบครัว ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบิดาตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของบิดา ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดา ความตั้งใจของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และการสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

2.4 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. มารดามีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 28.87 ปี (S.D. = 7.17, range = 16 – 47) เกือบทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 96.0 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 38.1 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 49.2 ตั้งครรภ์เป็นครรภ์หลัง ร้อยละ 67.5 เข้ารับบริการฝากครรภ์จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ร้อยละ 62.7 คลอดธรรมชาติที่โรงพยาบาล ร้อยละ 74.6 อาศัยอยู่ในครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 50.8 โดยอยู่ด้วยกันกับสามี ร้อยละ 99.2 ครอบครัวมีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท/เดือน ร้อยละ 63.5 ปัจจุบันเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว ร้อยละ 61.1 ตั้งใจจะให้อาหารเสริมแก่

บุตรตอนอายุ 6 เดือน

บิดามีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 34.19 ปี (S.D. = 9.13, range = 18 – 63 ปี) นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 94.4 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 84.9 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 50.0 เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับภรรยาที่แผนกฝากครรภ์ ร้อยละ 63.5 มีส่วนร่วมในการดูแลภรรยาขณะพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล ร้อยละ 73.0 และตั้งใจให้ภรรยาเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว 6 เดือน ร้อยละ 65.9

ทารกมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 เดือน (S.D. = 1.59, range = 1 – 6 เดือน) โดยมีอายุครรภ์เฉลี่ย 38.36 เดือน (S.D.=2.03, range = 30 – 43 เดือน) น้ำหนักตัวแรกเกิดเฉลี่ย 3,009.10 กรัม (S.D.=437.49, range = 1,600 – 4,600 กรัม) เป็นเพศหญิงร้อยละ 53.2 และมีลำดับการเกิดเป็นลำดับ ที่ 1 ร้อยละ 32.5

2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นมารดามีความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 58.7 และเกือบทั้งหมดรับรู้ถึงการทำหน้าที่ของครอบครัวอยู่ในระดับมากเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 89.7 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบิดาส່วนมากมีความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 68.3 และมีความตั้งใจในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 57.1 สุดท้ายบิดาเกือบทั้งหมดมีการสนับสนุนต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 63.5

3. มารดาส่วนใหญ่มีความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว 6 เดือนอยู่ในระดับ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 42.8 และสุดท้ายอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 3.2 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน (N = 126)

ลักษณะประชากร	จำนวนตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
ความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน		
- น้อย	4	3.2
- ปานกลาง	68	54.0
- มาก	54	42.8

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน ได้แก่ ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของมารดา การทำหน้าที่ของครอบครัว ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดา ความตั้งใจของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และการสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.416, 0.366, 0.478, 0.578 และ 0.555 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ กับความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน

ตัวแปร	ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของมารดา	การทำหน้าที่ของครอบครัว	ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดา	ความตั้งใจของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	การสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
ความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน	416**	0.366**	0.478**	0.578**	0.555**

** $p < 0.01$

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน สูงสุด คือความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดา ($p < 0.01$) รองลงมา คือ การสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ($p <$

0.01) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ 0.34 และ 0.37 ตามลำดับ และตัวทำนายทั้งสองสามารถร่วมกันทำนายความเข้มแข็งในการมองโลกได้ร้อยละ 49 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Standard multiple regression analysis) เพื่อทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน

ตัวแปร	b	SE _b	β	t
ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของมารดา	5.473E-02	0.065	0.080	0.084
การทำหน้าที่ของครอบครัว	5.014E-03	0.027	0.014	0.184
ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดา	0.203	0.058	0.335	3.485**
ความตั้งใจของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	0.124	0.098	0.153	1.276
การสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	0.211	0.067	0.374	3.161**
constant	3.361	3.528		0.953

$$R^2 = .49 \quad \text{Adj } R^2 = 0.47 \quad F = 23.48$$

** $p < 0.01$

การอภิปรายผล

1. มารดาในจังหวัดนราธิวาสมีความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 54.0 รองลงมาคือระดับมาก ร้อยละ 42.8 อาจมีสาเหตุมาจากการกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้เป็นมารดาในระยะให้นมบุตรซึ่งมีอายุบุตรเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 เดือน การให้นมบุตรมาแล้วระยะหนึ่งอาจทำให้มารดาประสบปัญหาต่าง ๆ เช่น ย้ายยาระยะให้นมบุตรให้น้ำหรืออาหารอื่น นำนมไม่พอ พักผ่อนน้อย เพื่อนบ้านไม่สนับสนุน ส่งผลให้มารดาที่มีความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ลดลง (ชญาภา ชัยสุวรรณ และคณะ, 2554; วรณวิมล วิเชียรฉาย ทิพวรรณ ลิ้มประไพพงษ์ และจันทรมาศ เสาวรส, 2549) อีกทั้งความเสียงด้านอันตรายจากเหตุการณ์ความไม่สงบก็เป็นอุปสรรคสำคัญทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถติดตามเยี่ยมมารดาที่ให้นมบุตรได้อย่างต่อเนื่อง มารดาในระยะนี้จึงอยู่ภายใต้การดูแลของบุคคลในครอบครัว แต่จากการศึกษากลับพบว่าบิดาส่วนใหญ่มีความตั้งใจในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อยู่ในระดับปานกลาง การดูแลช่วยเหลือที่ไม่เต็มที่และขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้มารดารู้สึกโดยเดี่ยว ท้อแท้ และไม่มั่นใจว่าตนเองจะสามารถควบคุมปัญหาที่เกิดจากการ

เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้หรือไม่ การขาดความเชื่อมั่นในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีผลให้มารดาที่มีความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ลดลง ดังนั้นมารดาในจังหวัดนราธิวาสจึงมีความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน

ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของมารดา มารดาที่มีบุตรอายุ 0 - 6 เดือน ในจังหวัดนราธิวาส มีความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 58.7 รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด ร้อยละ 38.9 อาจเป็นผลมาจากมารดาที่ศึกษาค้างนี้เข้ารับบริการฝากครรภ์ครบ ร้อยละ 100 และคลอดที่โรงพยาบาลถึงร้อยละ 97.6 จึงได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างต่อเนื่อง การได้รับข้อมูลข่าวสาร คำแนะนำ และบอกกล่าวถึงประสบการณ์ในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ทำให้มารดาเกิดความตระหนัก ศรัทธา และเห็นถึงประโยชน์ของนมแม่ต่อสุขภาพของมารดา ทารก และสถานะของครอบครัว เมื่อเล็งเห็นว่าการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นสิ่งที่ดี จึงเกิดความเชื่อมั่นว่าตนเองได้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม มารดาจึงมีความตั้งใจที่จะคงพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วย

นมแม่ไว้ ดังนั้นมารดาที่มีความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่อยู่ในระดับมากจึงมีความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนสูงกว่ามารดาที่มีความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่น้อย (จิรา ขอบคุณ ภัทรกร สถุขสมบัติ และณณล ชูริรัง, 2553; ธาวิณี ชาญชัชวาลย์ และคณะ, 2552; วรรณวิมล วิเชียรฉาย ทิพวรรณ ลิ้มประไพพงษ์ และจันทรมาศ เสาวรส, 2549; อาภา วังคำ นิตยา ไทยาภิรมณ์ และอุษณีย์ จินตะเวช, 2554) เช่นเดียวกับผลการศึกษาค้นคว้าซึ่งพบว่าความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของมารดาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.416$) กับความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การทำหน้าที่ของครอบครัว มารดาร้อยละ 89.7 รับรู้ถึงการทำหน้าที่ของบุคคลในครอบครัวอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าครอบครัวในจังหวัดนราธิวาสมีความเข้มแข็ง สามารถดูแล ช่วยเหลือ และร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ภายในครอบครัวได้เป็นอย่างดี การคลออดบุตรเป็นการเปลี่ยนแปลงหนึ่งที่ครอบครัวต้องเผชิญและช่วยเหลือกันในการดูแลลูก โดยเฉพาะหลังจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล บทบาทในการดูแลลูกและมารดาหลังคลอดจะเป็นหน้าที่ของบิดา ปู่ย่า ตายาย ซึ่งยายยถือเป็นแรงผลักดันสำคัญให้มารดาเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (วรัญญา กมลคร และสันติ กมลคร, 2552; ชญาภา ชัยสุวรรณ และคณะ, 2554) การได้รับการส่งเสริมจากครอบครัวมีอิทธิพลให้มารดารู้สึกคล้อยตาม จึงมีความตั้งใจที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนสูงขึ้น เช่นเดียวกับผลการศึกษาค้นคว้าซึ่งพบว่าการทำหน้าที่ในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.366$) กับความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดา บิดาในจังหวัดนราธิวาสมีความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่อยู่ในระดับมากร้อยละ 63.8 และรองลงมาคือ ระดับมากที่สุดร้อยละ 28.6 ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของมารดา อาจเนื่องมาจากบิดามีประสบการณ์ในการร่วมกิจกรรมกับมารดาในระหว่างที่มารดามาฝากครรภ์และคลอดที่โรงพยาบาล บิดาจึงได้รับความรู้เรื่อง

ประโยชน์ของนมแม่ไปพร้อม ๆ กับมารดา ความรู้ความเข้าใจเรื่องประโยชน์ของนมแม่ที่เพิ่มขึ้น ทำให้บิดาสามารถร่วมวางแผนให้คำปรึกษา และช่วยเหลือมารดาเมื่อประสบปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มารดาที่รับรู้ว่ามีบิดาเห็นด้วย ยอมรับ และให้การสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากขึ้น (วิภาพร ศรีเชียงราย, 2544) ดังจากการศึกษาค้นคว้าซึ่งพบว่าความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.478$) กับความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความตั้งใจของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ บิดาในจังหวัดนราธิวาสมีความตั้งใจในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 57.1 รองลงมาคือระดับมาก ร้อยละ 34.1 อาจเนื่องมาจากการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการให้ความรู้และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของบิดามากขึ้น อีกทั้งการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มักถือเป็นการปฏิบัติตัวตามคำสอนของศาสนา ทำให้บิดาเกิดทัศนคติที่ดีและมีความตั้งใจในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (วิภาพร ศรีเชียงราย, 2544) เมื่อพิจารณาในด้านความสัมพันธ์พบว่าความตั้งใจของบิดาในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.578$) กับความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน อธิบายได้ว่าเมื่อบิดามีความตั้งใจในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มักจะแสดงออกด้วยการให้กำลังใจ คอยให้คำปรึกษา และให้การดูแลช่วยเหลือมารดาอยู่เสมอ มารดาจึงมีความมั่นใจและมุ่งมั่นที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากขึ้น

การสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ บิดาเป็นคนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ได้รับความไว้วางใจ และมารดาหวังพึ่งพามากที่สุด จึงเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมที่สำคัญของมารดาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (ชญาภา ชัยสุวรรณ และคณะ, 2554) ซึ่งบิดาในจังหวัดนราธิวาสก็ได้ตระหนักถึงบทบาทในข้อนี้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากบิดาให้การสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อยู่ในระดับมากร้อยละ 63.5 และระดับมากที่สุดร้อยละ 21.4

การสนับสนุนจากบิดาทั้งในส่วนของการช่วยเลี้ยงลูก
ทำงานบ้าน และทำหน้าที่อื่น ๆ แทนมารดา ทำให้มารดา
มีเวลาเลี้ยงลูกและพักผ่อนมากขึ้นความสำเร็จในการ
เลี้ยงลูกด้วยนมแม่จึงเกิดขึ้นตามมา (วิภาพร ศรีเชียงราย,
2544) ดังเช่นผลการศึกษาค้นคว้าซึ่งพบว่าการสนับสนุน
ของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีความสัมพันธ์ทาง
บวกระดับปานกลาง ($r = 0.555$) กับความตั้งใจในการ
เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลี้ยงลูก
ด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน

ความรู้เรื่องประโยชน์ของนมแม่ของบิดาเป็นปัจจัย
ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่าง
เดียวนาน 6 เดือนสูงสุด ($p < 0.01$) รองลงมา คือ การ
สนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ($p < 0.01$)
โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ
0.34 และ 0.37 ตามลำดับ และตัวทำนายทั้งสองสามารถ
ร่วมกันทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่าง
เดียวนาน 6 เดือนได้ร้อยละ 49 อธิบายได้ว่าความรู้คือ
พื้นฐานของการกระทำ เมื่อบิดามีความรู้ความเข้าใจที่ถูก
ต้องเกี่ยวกับประโยชน์ของนมแม่ เช่น นมแม่ช่วยให้ลูกมี
สุขภาพแข็งแรง เพิ่มความผูกพัน และลดค่าใช้จ่ายภายใน
ครอบครัว ความรู้เหล่านี้ส่งผลให้บิดาให้ความสำคัญใน
การดูแล ให้คำปรึกษา และสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนม
แม่ พฤติกรรมการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่

เหมาะสมของบิดา ช่วยลดความเหนื่อยล้าของมารดา
ทำให้มารดาใช้เวลาพักผ่อนมากขึ้น อีกทั้งการได้รับการ
สนับสนุนจากบิดายังทำให้มารดาารู้สึกว่าการเลี้ยงลูกด้วย
นมแม่เป็นพฤติกรรมที่ได้รับการยอมรับ สร้างความรู้สึก
มีคุณค่าในตนเอง มารดาจึงมีความตั้งใจในการเลี้ยงลูก
ด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ
การศึกษาของวิภาพร ศรีเชียงราย (2544) พบว่า มารดา
ที่ได้รับการสนับสนุนจากคู่สมรสด้วยการช่วยเหลือ
ทำงานบ้าน และให้คำแนะนำในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
จะประสบความสำเร็จในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากกว่า
มารดาที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากคู่สมรส

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ด้านการนำผลการวิจัยไปใช้ ควรมีการจัด
กิจกรรมที่ส่งเสริมให้บิดามีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ
เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากขึ้น เพื่อพัฒนาความ
รู้และเปิดโอกาสให้บิดาได้เรียนรู้บทบาทของตนเองใน
การสนับสนุนมารดาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่ง
จะช่วยให้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน
ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้

2. ด้านการวิจัย ควรมีการพัฒนาโปรแกรมการ
ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน
โดยเน้นการให้พัฒนาความรู้และบทบาทของบิดาในการ
ดูแลช่วยเหลือมารดาในระหว่างการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

เอกสารอ้างอิง

- ชนิษฐา ปานยิ้ม และกรณีการณ์ กันระรักษา. (2555). ประสิทธิภาพของการใช้แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศสำหรับการส่งเสริม
การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โรงพยาบาลพบพระ จังหวัดตาก. *พยาบาลสาร*, 39(2). 66 – 78.
- จิรา ขอบคุณ ภัทรภร สฤชสมบัติ และนฤมล ชูริรัง. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน
6 เดือน, เข้าถึงได้จาก http://www.bcnv.ac.th/80bcnv/80%20pee/Abstract_Full%20text/O.57.pdf (ค้นข้อมูล 5 ธันวาคม 2553)
- ชญาภา ชัยสุวรรณ ทศนี ประสภิตติคุณ พรณรัตน์ แสงเพิ่ม และสุตาภรณ์ พยัคฆเรือง. (2554). อำนาจการทำนาย
ของการสนับสนุนจากสามี ย่ายาย และพยาบาลต่อระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน. *วารสาร
พยาบาลศาสตร์*, 30(1), 70 – 80.

- ธาวินี ขาญขัวลย์ ยุบล วีระจาศี ชลิดา พุ่มพวง ธนกร เชื้อมขุนทด และสุกานดา ลินเขียว. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยังน้อยหกเดือนของมารดาหลังคลอด โรงพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. เพชรบุรี.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2550). ระเบียบวิธีการวิจัยทางการแพทย์. กรุงเทพฯ: ยูแอนด์ไอ อินเตอร์ มีเดีย.
- วิภาพร ศรีเชียงราย. (2544). ความตั้งใจและการสนับสนุนของบิดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรัญญา กมลคร และสันติ กมลคร. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยังน้อย 6 เดือน ของมารดาหลังคลอด ในเขตรับผิดชอบสถานีอนามัยหนองบัว อำเภอนอง กรุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ, 2(2), 57 – 65.
- วรรณวิมล วิเชียรฉาย ทิพวรรณ ลิ้มประไพพงษ์ และจันทมาศ เสาวรส. (2549). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนหลังคลอดของหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ ณ โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี, 18(1), 1 – 13.
- ไหมสาเหระะ บินมะหะหมัด และอุสมาน สารี. (2536). พฤติกรรมการเลี้ยงดูทารก 0-1 ปีของชาวไทยมุสลิมเขตชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (เวชศาสตร์ชุมชน), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อาภา วังคำ นิตยา ไทยาภิรมณ์ และอุษณีย์ จินตะเวช. (2554). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้นมมารดาอย่างต่อเนื่องของมารดาทารกเกิดก่อนกำหนด. พยาบาลสาร, 38(3), 73 – 83.
- Unicef. (2549). รายงานผลการสำรวจสถานการณ์เด็กในประเทศไทย. เข้าถึงได้จาก <http://www.unicef.org/thailand/Narathiwat.pdf> (ค้นข้อมูล: 3 ธันวาคม 2553)